

BILDANDE AV NATURRESERVATET FRIDAFORS I TINGSRYDS KOMMUN

BESLUT

Länsstyrelsen i Kronobergs län föreskriver med stöd av 7 kap. 4-6 och 30 §§ miljöbalken (1998:808) följande:

Området Fridafors förklaras som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ska vara den gräns som anges i bifogad karta (bilaga 1).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet.

Markägare och annan sakägare ska tåla de inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheten samt tåla visst intrång som framgår av A- och B-föreskrifterna i länsstyrelsens beslut. Allmänheten har att iaktta de ordningsföreskrifter inom reservatet som benämns C-föreskrifter i länsstyrelsens beslut.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och restaurera ädellövskog och annan lövskog. Skogens rika växt- och djurliv ska bevaras och gynnas,
- skogen ska vara naturskogsartad genom variation och flerskiktning med god tillgång på gamla, grova och ihåliga träd samt stående och liggande död ved,
- bevara ett tätortsnära område med omväxlande och rik natur som är av stor betydelse för friluftslivet under förutsättning att det inte påverkar naturvärdena negativt.

Syftet ska uppnås genom att:

- naturen skyddas genom föreskrifter som reglerar skogsbruk och olika typer av exploatering,
- skogen i huvudsak formas av naturliga processer vilka också kan efterliknas genom naturvårdande skötsel. Skötsel utförs för att gynna olika typer av lövskog genom att minska andelen gran, restaurera yngre partier och nyskapa livsmiljöer för växt- och djurlivet,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

FÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller annan jordart
2. borra, spränga, schakta, gräva, dämna, dika, dikesrensa, fylla ut, tippa, anordna upplag eller utföra annan liknande åtgärd
Anmärkning:
Markkabel för el och fiber får grävas ned i anslutning till Paradisvägen.
3. anlägga väg, parkeringsplats eller vändplats
4. uppföra byggnad, ledning, mast, vindkraftverk eller annan anläggning
5. avverka, gallra, beskära, röja, så, plantera träd eller buskar eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller skada enskilda träd eller buskar
6. skada, ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller döda grenar
7. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller annat jordförbättringsmedel
8. ändra växt- och djurlivets sammansättning genom att föra in, så eller plantera ut arter på land eller i vatten
9. utfodra vilt eller anlägga åtel
Anmärkning:
Saltsten för vilt får sättas upp.

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. uppföra jaktorn
11. öppna upp siktgata för jaktens behov
12. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet
13. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
Anmärkning:
Jaktpass får markeras med skylt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla att följande åtgärder vidtas inom reservatet

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. att skötsel utförs som behövs för att bevara och utveckla naturvärdena:
 - avverkning av träd och röjning,
 - tillskapande och utplacering av död ved (inkl. död ved från områden utanför reservatet), flytt av vindfällen,
 - bekämpning av invasiva, främmande eller expansiva arter,
 - utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter,
 - utsättning av mulmholkar och andra holkar.
3. anordningar för allmänheten till exempel i form av parkeringsplats, informationstavla, strövstig och rastplats
4. åtgärder för vetenskaplig undersökning med skriftligt tillstånd från Länsstyrelsen
5. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder
6. användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder enligt skötselplan

Länsstyrelsen ansvarar för att skötselåtgärder enligt ovan och som specificeras i fastställd skötselplan utförs.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. skada naturföremål eller ytbildning, t.ex. genom att gräva, borra, måla eller mejsla
2. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar
3. plocka, skada eller gräva upp örter, svampar, mossor, lavar eller andra växter annat än plockning av enstaka exemplar av icke-fridlysta arter. Bär och matsvamp får plockas för husbehov
4. samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar av icke-fridlysta arter
5. framföra eller parkera motordrivet fordon eller släpvagn annat än på anvisad och iordningställd parkeringsplats
6. parkera eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande mellan kl. 00.00 och 05.00

7. tälta
Anmärkning:
Om tältplats iordningsställs får tältning ske där.
8. elda
Anmärkning:
Om eldningsplats iordningsställs får eldning ske där.
9. störa eller skada djurlivet t.ex. genom närgånget uppträdande vid bo- eller lekplats

Följande åtgärder är förbjudna att vidta utan Länsstyrelsens tillstånd:

10. vetenskaplig undersökning som omfattar åtgärder reglerade i föreskrifterna C1 – C9
11. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitsel, konstföremål eller liknande
12. bedriva tävlings-, övnings- eller lägerverksamhet

Föreskrifterna hindrar inte:

- förvaltaren eller den som arbetar på förvaltarens uppdrag att utföra de åtgärder som framgår av ovan angivna B-föreskrifter som behövs för reservatets skötsel eller uppföljning av bevarandestatus.
- normalt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet.
- normalt underhåll av vägar, stigar eller passager i vatten. Träd som fallit eller grenar som kapats vid underhåll ska lämnas i naturreservatet.
- åtgärder för vetenskaplig undersökning som Länsstyrelsen i förväg skriftligt har lämnat tillstånd till.

Föreskrifterna under C gäller omedelbart, även om de överklagas.

Med Länsstyrelsens tillstånd enligt föreskrifterna ovan avses inte en dispensprövning utan endast att Länsstyrelsen i skriftlig form kan ge sitt tillstånd till en åtgärd efter att denna beskrivits på lämpligt sätt.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning, bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturmiljölagen.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Skälen för beslutet är att säkerställa skydd för områdets prioriterade värden som är ädellövskog och annan lövskog med rikt växt- och djurliv. Området pekades ut i inventeringen av skyddsvärda statliga skogar och urskogar (den s.k. SNUS-inventeringen) 2003-2004 och är prioriterat för skydd enligt Strategi för formellt skydd av skogsmark (Länsstyrelsens rapport 2006:41). Ett flertal av skogarna har utvecklat mycket höga biologiska värden och är därför klassade som nyckelbiotoper eller objekt med höga naturvärden av Skogsstyrelsen. Naturreservatet har även mycket höga värden för friluftslivet. Områdets

BESLUT

Datum
2021-06-02

Ärendenummer
511-1865-2012

tätortsnära läge, artrikedom och vackra naturmiljö gör det attraktivt för närboende och andra besökare. Naturreservatet säkerställer mark för friluftslivets behov och skötselplanen utformas för god tillgänglighet till området samtidigt som naturvärden värnas, utvecklas, tillskapas eller återställs. Bildandet av naturreservatet främjar dessa värden. Bevarandevärdena hotas av skogsbruk och expansion av gran. För att gynna och restaurera bevarandevärdena behövs skötselåtgärder som möjliggörs i och med att beslut om naturreservat fattas. Skötselåtgärderna specificeras närmare i bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Fridafors uppmärksammades i inventeringen av skyddsvärda statliga skogar och naturskogsartade skogar (den s.k. SNUS-inventeringen) som på uppdrag av regeringen genomfördes av Naturvårdsverket och länsstyrelserna 2003-2004. Området uppmärksammades på grund av höga biologiska värden och bedömdes med stöd av gällande naturskogs-kriterier lämpat för urval i SNUS-inventeringen. Området är ett av 22 områden i Kronobergs län som slutligen rapporterades av Naturvårdsverket till regeringen, NV rapport 5339 och 5340. Området har även inventerats i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Inom området finns en nedlagd deponi. Inventering av området utfördes under 2010-2013. 2013 genomfördes en ansvarsutredning som visade att det inte fanns någon verksamhetsutövare som är ansvarig och att fastighetsägaren således bedöms som ansvarig.

Arbetet med reservatsbildningen har skett i samråd med Tingsryds kommun då stora delar av det blivande naturreservatet låg inom detaljplanelagt område och en del av området var kommunägt. Delar av naturreservatet stred mot detaljplanen varvid Länsstyrelsen 2017 begärde en ändring av den då gällande detaljplanen. Länsstyrelsen begärde samtidigt att få köpa kommunens fastigheter inom området. I samband med att detaljplanen ändrades förvärvade Naturvårdsverket under 2020 kommunens mark.

ÄRENDETS BEREDNING

Förslaget till beslut och skötselplan skickades 26 februari 2021 till sakägare som förelades att komma in med eventuella erinringar.

Myndigheter, ideella föreningar m.fl. har samtidigt lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget.

SYNPUNKTER PÅ FÖRSLAGET TILL BESLUT

Skogsstyrelsen ställer sig positiv till presenterat underlag och har ingen ytterligare information att tillföra som har bäring på detta.

Trafikverket har tolkat underlaget som att naturreservatet sträcker sig över vägarna 126 och 647. Ett förtydligande kring var gränsen går behövs. I underlaget framgår att Trafikverket ska kunna bedriva normalt vägunderhåll. Trafikverket förutsätter att det även innebär att myndigheten fortsatt har rätt till högröjning (1

meter ut från vägen och 5 meter upp) samt normal vinterväghållning som här omfattar saltning.

Tingsryds kommun ställer sig positiv till bildandet av naturreservatet. Kommunen ser det som extra intressant att naturreservatet ligger tätortsnära och i anslutning till Mörrumsån. Kommunen framför att det är av vikt att det förutom parkeringsplats, informationsplats, strövstigar och rastplats med eldstad också finns tillgång till soptunna och torrdass samt information på flera språk. Anläggandet av anordningar för friluftslivet bör ske inom 3 år. Förutom en parkeringsplats i norr bör en parkering även anläggas i söder. Det kunde vara av stor vikt att en gångbro anläggs över ån så att reservatet binds samman. En cykelparkering med information om reservatet bör anläggas i anslutning till Sydostleden i väster.

E.ON Energidistribution AB tillstyrker förslaget till beslut under förutsättning att begreppet normalt underhåll omfattar akut och skogligt underhåll, att motordrivna maskiner i och till och från ledningsstråk tillåts, att samråd vid akuta åtgärder kan ske efter att arbetet inletts, att förändring av elnätet får tillståndsprövas, att underhåll få ske genom toppning av träd med helikopter, att enstaka för ledningen farliga träd får tas bort utanför skogsgatan, att drönare ska tillåtas vid besiktning av ledning, att nätstationer ska kunna bytas ut och nya jordkablar förläggas inom området samt att befintliga luftledningar ska kunna byggas om.

Smålands Ornitologiska Förening anser att bildandet av naturreservatet är positivt. Föreningen anser inte att jakt ska tillåtas i reservatet eftersom det påverkar besökare negativt och utgör en störning för djurlivet. Jakt på invasiva arter och arter som skadar naturvärden bör dock tillåtas. Vidare framförs att anläggandet av anordningar för friluftslivet ska göras så att störningar för fågellivet minimeras. Föreningen bidrar gärna med sina erfarenheter innan anläggningar för friluftslivet utformas.

Ägarna till fastigheterna Slattemåla 2:1 och 3:1 (som omges av reservatet) framför i yttrande att nedgrävning av fiber ska tillåtas längs Paradisvägen, att träd och grenar som blockerar vägen ska kunna tas bort samt att besökare inte ska ledas in på denna väg. Träd som blockerar Mörrumsån ska också kunna flyttas åt sidan. Ägarna framför också att anordningar för besökare inte ska anläggas i anslutning till tomtmark samt att den båtplats, brygga och rastplats som finns i anslutning till fastigheterna ska få finnas kvar. Slutligen framförs också att träd på Slattemåla 3:1 ska få fällas och kvistas i naturreservatet.

LÄNSSTYRELSENS BEMÖTANDE AV INKOMNA SYNPUNKTER

Gränsen för naturreservatet har ännu inte markerats i fält. Enligt kapitel 10 i skötselplanen ska reservatsgräns utmed väg placeras utanför vägområdet så att vägunderhållet inte påverkas av reservatet. Det innebär att gränsen kommer att placeras så att vägområdet för vägarna 126 och 647 inte ingår i naturreservatet. Det innebär också att underhåll av dessa vägar, inkl. saltning och röjning, inom vägområdet inte påverkas av naturreservatet.

BESLUT

Datum
2021-06-02

Ärendenummer
511-1865-2012

Länsstyrelsen kommer att utreda placering och utformning av parkerings- och rastplatser, vägskyltning samt stigar i området så att allmänhetens behov, säkerhet, närboende, samt natur- och kulturvärden tillgodoses. Länsstyrelsen uppför anordningar för friluftslivet i naturreservaten i mån av ekonomiska resurser. Om kommunen har önskemål om ytterligare anläggningar för friluftslivets behov kan kommunen medverka vid anläggande och drift genom avtal med Länsstyrelsen.

Föreskrifterna hindrar inte normalt skogligt underhåll av ledning och ledningsgata, akuta reparationsåtgärder på ledning samt borttagande eller ersättning av ledning. Träd som fallit eller grenar som kapats vid åtgärder ska lämnas i naturreservatet. Det finns inga föreskrifter mot att använda drönare eller helikopter vid besiktning eller röjning av ledning. Nyanläggning av mark- eller luftledning får prövas enligt gällande lagstiftning i miljöbalken. Befintliga nätstationer får underhållas eller bytas ut. Länsstyrelsen ser positivt på att befintliga luftledningar markförläggs eftersom det minskar framtida underhållsbehov och ledningens miljöpåverkan samt förbättrar reservatets visuella intryck.

Länsstyrelsen anser inte att tillåtande av jakt i området strider mot reservatets syfte. Om Länsstyrelsen bedömer att syftet och de uppsatta målen för reservatet hotas av visst vilt kan Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare bedriva jakt för att begränsa skador. Detta kan t.ex. gälla invasiva arter. Vid behov kan jakten också regleras genom avtal mellan staten som äger marken i naturreservatet och jakträttsinnehavaren.

Träd och grenar som fallit över stigar, vägar och i vatten får flyttas för framkomlighet. I skötselplanen har förtydligats att anordningar för friluftslivet inte ska anläggas i anslutning till tomtmark samt att befintliga anläggningar i anslutning till fastigheterna Slattesmåla 2:1 och 3:1 får nyttjas, underhållas och vid behov ersättas med liknande anläggningar av motsvarande storlek. Träd utanför området får fällas in i reservatet och sedan transporteras därifrån utan att markskador uppstår.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNING

Många växter och djur som naturligt förekommer i det svenska skogslandskapet är idag hotade. Många av dem är beroende av gamla och grova träd eller multnande ved, företeelser som är ovanliga i den brukade skogen. Att på vissa platser skydda skogsområden från avverkning förbättrar förutsättningarna för att hotade arter ska kunna finnas kvar och utveckla livskraftiga bestånd. Riksdagen har därför i miljömålet "Levande skogar" beslutat att mer skog ska skyddas som bl.a. naturreservat parallellt med frivilliga avsättningar som markägarna själva gör. Skogsområdet i Fridafors är av stor betydelse för att säkerställa människors möjlighet för rekreation och friluftsliv i skogar nära tätorten. Området hyser idag, mycket tack vare sin spännande geologiska struktur med blockig och brant terräng, höga biologiska kvaliteter kopplade till ädellövskog med äldre grova lövträd och död ved.

BESLUT

Datum
2021-06-02

Ärendenummer
511-1865-2012

Området ligger i direkt anslutning till Mörrumsån som är ett särskilt utpekat riksintresse enligt 4 kap. 6 § miljöbalken. Fridafors är också av riksintresse för skyddade vattendrag (Mörrumsån) samt för rörligt friluftsliv (Åsnen-Mienområdet). Områden av riksintresse för skyddade vattendrag ska enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap 6 § MB skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön eller friluftslivet. I områden skyddade för friluftsliv ska enligt 4 kap 2 § miljöbalken turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen beaktas vid bedömning av tillåtligheten av exploateringsföretag.

I området finns tre nyckelbiotoper och två objekt med höga naturvärden som tillsammans omfattar cirka 20 hektar. Sjutton olika signalarter har påträffats i området.

I Länsstyrelsens planeringsunderlag ”Åsnen i översiktsplanen” (antagen 2004) är delar av det aktuella området utpekat som ett område där turismens och det rörliga friluftslivets intressen ska beaktas vid bedömning av exploateringsföretag.

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvalitéer och besöksvärde endast kan säkerställas genom att skogsbruk regleras. Genom att naturreservat inrättas kan ett långsiktigt skydd och en ändamålsenlig skötsel garanteras för de stora bevarandevärdena.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att föreslagna föreskrifter är nödvändiga för att skydda de naturvärden som finns i reservatet.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsräddiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Fridafors
NVR-id	2014679
Län	Kronoberg
Kommun	Tingsryd
Distrikt	Almundsryd
Gränser	Enligt karta, bilaga 1
Lägesbeskrivning	6,7 km SSV Ryd, 15km NNO Olofström
Centrumkoordinater	X: 479440, Y: 6251900
Kartblad Index 100 km	62E
Kartblad Index 5 km	62E 5h SO
Naturgeografisk region	12a SÖ Smålands skog-/sjörik slätt

BESLUT

Datum
2021-06-02

Ärendenummer
511-1865-2012

Huvudsaklig objektskategori	Ä, Ädellövskog	
Fastigheter och markägarkategori	<i>Fastigheter</i> Karsahult 1:46 Slattesmåla 1:38	<i>Markägarkategori</i> Naturvårdsverket Sveaskog
Servitut/rättigheter/samfälligheter	Tele Väg Väg Elektronisk kommunikation Kraftledning	9763-12/59.1 07-ALM-805.1 07-ALM-941.1 0763-2017/39.1 0763IM-04-13871 0763IM-04-13869.1 0763IM-04/13868.1
	Vatten och avlopp	0763-96/68.2 0763-85/19.3
Sakägare	Enligt bilaga 3	
Areal	Totalareal 47 ha, varav 44,8 ha land och 2,2 ha vatten	
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län	

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Fridafors är ett tätortsnära område med stor andel ädellövskog. Naturreservatets läge gör det till en uppskattad plats för rekreation, motion och friluftsliv. Genom området passerar Mörrumsån. Terrängen är stundtals mycket brant och storblockig. De biologiskt mest värdefulla delarna utgörs av gammal bokdominerad ädellövskog med ganska stort inslag av andra trädslag som lind, asp, ek, avenbok, gran, tall, björk, rönn, lönn m.fl. Den svåra terrängen gör att skogen, trots att den till viss del har gallrats, ändå har betydande ytor som är naturskogsartade med mycket död ved. Här finns även rikligt med grov asp med bohål och gamla hamlade lindar. Skogen är i huvudsak olikåldrig med träd mellan 80 och 200 år. I norr ingår också ett område som brunnit och som utvecklats till en lövbränna. I detta område finns cirka 20 äldre träd av asp, tall och björk.

I delarna allra närmast bebyggelsen finns ett stort antal olika trädslag representerade och barrträden har hållits borta. I dessa områden finns välhållna strövstigar som nyttjas flitigt av Fridaforsborna. Trädskiktet utgörs här av cirka 80-åriga bokar, ekar, aspar och lindar m.fl. trädslag med en ganska tät underväxt av yngre träd och buskar bl.a. asp, avenbok, lind, björk, hassel och ek. De mindre värdefulla delarna består av yngre grandominerad blandskog med inslag av ädellövträd.

KUNGÖRELSE

Länsstyrelsen kungör detta beslut i vår författningssamling. Vi för också in kungörelse om beslutet i ortstidning i enlighet med 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. I detta fall för vi in kungörelsen i tidningen Smålandsposten. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen är införd i tidningen. Beslutet i sin helhet finns tillgängligt hos Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

DU KAN ÖVERKLAGA BESLUTET
Se bilaga 5.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslutet har fattats av landshövding Maria Arnholm med naturskyddshandläggare Love Eriksen som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsrådet Malin Almqvist, tf. avdelningschefen Maria Levin, enhetschefen Elisabet Ardö, länsjuristen Charlotte Olsson Scholz och naturvårdsförvaltaren Robert Simonsson medverkat.

SÅ HÄR HANTERAR LÄNSSTYRELSEN PERSONUPPGIFTER

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

BILAGOR

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Sakägarförteckning och sändlista
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Överklagandehänvisning

